

22. 2. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K otázce zpětného prokazování způsobilosti dodavatele z pohledu zadavatele

Podle ustanovení § 74 odst. 1 písm. a) zákona č. [134/2016](#) Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“) platí, že „způsobilým není dodavatel, který byl v zemi svého sídla v posledních 5 letech před zahájením zadávacího řízení pravomocně odsouzen pro trestný čin uvedený v příloze č. 3 k tomuto zákonu nebo obdobný trestný čin podle právního řádu země sídla dodavatele“. V ustanovení § 75 odst. 1 písm. a) ZZVZ je dále stanoveno, že tento druh základní způsobilosti dodavatele se prokazuje předložením výpisu z evidence Rejstříku trestů.

Ustanovení § 86 odst. 3 ZZVZ pak pouze upřesňuje, že doklady prokazující základní způsobilost podle § 74 ZZVZ musí prokazovat splnění požadovaného kritéria způsobilosti nejpozději v době 3 měsíců přede dnem zahájení zadávacího řízení.

Originály či úředně ověřené kopie dokladů o splnění kvalifikace dodavatele se standardně předkládají zadavateli až před podpisem smlouvy, a to postupem dle ustanovení § 122 odst. 3 písm. a) ZZVZ. V aplikační praxi jsou však známy případy, kdy se zadavateli nepodařilo zachovat tyto doklady o prokázání základní způsobilosti dodavatele, čímž by mohl být zpětně zpochybněn celý průběh zadávacího řízení a zadavatel by byl vystaven ze strany kontrolních/auditních orgánů riziku udělení případné sankce. V takové situaci je na zadavateli, aby se pokusil zpětně prokázat, že ke dni podání nabídky vybraný dodavatel splnil podmínku dle ustanovení § 74 odst. 1 písm. a) ZZVZ, ačkoliv k tomu již zadavatel nedisponuje potřebným dokladem.

Zpětné prokazování trestní bezúhonnosti dodavatele, respektive osob v pozici členů jeho statutárních orgánů v době podání nabídky, může být prokázána více než jedním způsobem. V této souvislosti je ale nutné upozornit, že některé z níže popsanych způsobů jsou omezeny pouze na právnické či fyzické osoby a některé z popsanych způsobů jsou omezeny i časově.

V případě výzvy zadavatele o doložení výpisu z Rejstříku trestů s určitým datem vyhotovení je nezbytné posuzovat rozsah dokumentů a informací požadovaných zadavatelem. Na základě výzvy dle ustanovení § 122 odst. 3 ZZVZ je nutné vycházet z požadavků stanovených zadavatelem v zadávací dokumentaci, a to jak z výčtu těchto kvalifikačních požadavků, tak i způsobu jejich prokázání. Upozorňuji však, že ZZVZ výslovně neřeší vztah mezi ustanovením § 122 odst. 3 písm. a) ZZVZ a ustanovením § 86 odst. 2 ZZVZ[1].

Opis z Rejstříku trestů

Pro zodpovězení otázky, zda vybraný dodavatel splňoval ke dni podpisu smlouvy se zadavatelem podmínku dle ustanovení § 74 odst. 1 písm. a) ZZVZ, bylo by nezbytné zajistit opis z Rejstříku trestů k vybranému dodavateli.

Dle ustanovení § 10 odst. 4 zákona č. [269/1994](#) Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZRT“), platí, že „v opise se uvádějí všechny údaje o každém odsouzení osoby, které se opis týká, a všechny údaje o průběhu výkonu trestů a ochranných opatření, včetně údajů o odsouzeních

cizozemskými a mezinárodními soudy, na která se hledí jako na odsouzení soudy České republiky. V opise se uvádějí i údaje o zahlázení odsouzení fyzické osoby nebo o zániku účinků odsouzení právnické osoby. V opise se uvádějí i údaje z evidence podmíněného zastavení trestního stíhání, podmíněného odložení návrhu na potrestání a jiné významné skutečnosti pro trestní řízení, pokud tak stanoví zvláštní právní předpis“.

Samotnou historii trestní minulosti vybraného dodavatele, popřípadě člena jeho statutárního orgánu, je možné zjistit pouze z opisu Rejstříku trestů. Jedná se o veřejnoprávní listinu, ve které se uvádějí všechny údaje o každém odsouzení osoby, které se opis týká, včetně všech údajů o průběhu výkonu trestů a ochranných opatření i o zahlázení odsouzení. V opise se navíc uvádějí i jiné významné skutečnosti pro trestní řízení[2].

Překážku pro získání opisu z Rejstříku trestů spatřuji ve skutečnosti, že zadavatel a ani dodavatel nebudou patřit mezi povinné subjekty, které jsou obsaženy v ustanovení § 10 odst. 1–3 ZRT, a které mohou podat žádost k získání opisu z Rejstříku trestů vztahující se k dodavateli.

Výpis o využití dat z registru obyvatel

Dle ustanovení § 14 odst. 4 zákona č. [111/2009](#) Sb., o základních registrech (dále jen „ZZR“), ve znění pozdějších předpisů, platí, že *„záznam o využívání údajů v základním registru zasílá správce příslušného základního registru bezplatně osobě uvedené v odstavci 3, má-li zřízeno a zpřístupněno datovou schránku, vždy za každý uplynulý kalendářní rok, do datové schránky. Záznam o využívání údajů v základním registru se vydává rovněž v podobě ověřeného výstupu z informačního systému veřejné správy“*. Prostřednictvím tohoto záznamu je příjemce informován, který orgán veřejné moci si vyžádal informace z registru osob, pod jakou agendou, kdy tak učinil a z jakého důvodu. Pravidelné každoroční zasílání záznamu o využívání údajů z registru obyvatel spočívá v ochraně občanů před jejich zneužitím ze strany orgánů veřejné moci. V případě, že záznam o využívání údajů obsahuje vyšší počet záznamů, bude doručen v několika na sebe navazujících datových zprávách.

Dle ustanovení § 58 ZZR je oprávněn subjekt údajů požádat o poskytnutí referenčních nebo provozních údajů, které jsou k němu vedeny v registru obyvatel a registru práv a povinností. Žádost se může vztahovat i k vydání výpisu o využití dat z registru obyvatel a na základě toho zjistit, zda orgány činné v trestním řízení, jako orgány veřejné moci, si zjišťovali o vybraném dodavateli, respektive členovi jeho statutárního orgánu, údaje z Rejstříku trestů. Pokud tomu tak nebylo, lze dovodit, že proti vybranému dodavateli, respektive členovi jeho statutárního orgánu, nebylo v rozhodném období vedeno žádné trestní řízení, a tedy že vybraný dodavatel nemá žádný záznam v Rejstříku trestů.

Veřejná evidence odsouzení právnických osob

Dle ustanovení § 13 odst. 4 zákona o ZRT platí, že údaje z evidence Rejstříku trestů o právnických osobách, které se uvádějí ve výpisu, jsou veřejně přístupné. Dle důvodové zprávy k zákonu č. [420/2011](#) Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, k tomu, mimo jiné, uvádí, že: *„efektivní výkon některých trestů (zákaz činnosti, zákaz plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži, zákaz přijímání dotací a subvencí) vyžaduje, aby informacím o odsouzení byla zajištěna příslušná publicita. Publicitu údajů je třeba rovněž zajistit s ohledem na možnost přechodu výkonu pravomocně uložených trestů na nástupnickou společnost, kdy je třeba dostatečným způsobem zabránit tomu, aby se odsouzená právnická osoba vyhnula trestu tím, že se účelově zruší nebo přemění na jinou právnickou osobu. Nejméně zatěžujícím způsobem, a to jak pro orgány a osoby posuzující bezúhonnost právnické osoby v rámci příslušných správních řízení nebo pro jiné zákonné účely (ve všech případech se přitom nejedná o orgány veřejné moci),*

tak pro orgány činné v trestním řízení, je tuto část evidence Rejstříku trestů učinit veřejnou. (...) Údaje tedy budou přístupné komukoli, a to v rozsahu, v jakém mohou být uváděny ve výpisech z evidence Rejstříku trestů, přičemž se předpokládá, že tyto údaje budou informativně dálkově přístupné prostřednictvím webových stránek Rejstříku trestů.“

Evidence odsouzených právnických osob je dostupná na webovém portálu www.justice.cz. V současnosti lze v této evidenci vyhledávat dle identifikačního čísla (IČO) dané právnické společnosti, případně dle státu, ve kterém má právnická osoba své sídlo. Informace o odsouzení dané obchodní společnosti může mít mnohdy zcela zásadní význam pro rozhodování společníků jiné obchodní společnosti, například ve vztahu ke zvažované obchodní spolupráci či dokonce fúzi s odsouzenou společností[3].

Výpis z Rejstříku trestů, pokud nedošlo k tzv. „fikci neodsouzení“

Jako jednu z alternativních způsobů prokázání základní způsobilosti dle ustanovení § 74 odst. 1 písm. a) ZZVZ lze použít výpis z evidence Rejstříku trestů v případě, pokud nedošlo k tzv. „fikci neodsouzení“ u dodavatele.

Obsah výpisu z evidence Rejstříku trestů je vymezen v ustanovení § 13 odst. 1 ZRT. Ve výpisu se uvádějí všechna odsouzení včetně údajů o průběhu výkonu uložených trestů a ochranných opatření, pokud se podle zákona na pachatele nehledí, jako by nebyl odsouzen, a to včetně odsouzení cizozemskými soudy, na která se hledí jako na odsouzení soudy České republiky. Výpis se vydává „*k okamžiku jeho zpracování*“, neboť při zpracování obsahu výpisu Rejstříku trestů se musí postupovat tak, že: a) přihlédne ke všem odsouzením osoby, které se výpis týká, přičemž pojem „*všetchna*“ nelze interpretovat jinak, než tak, že jimi jsou odsouzení, která na základě ustanovení § 3 a následujících ZRT jsou v okamžiku zpracování výpisu součástí Rejstříkem trestů vedené evidence, b) z údajů o odsouzení ve výpisu vyloučí ta, která v okamžiku zpracování výpisu podléhají tzv. „*fikci neodsouzení*“, což jsou odsouzení, s nimiž je aktuálně spojena některá z právních skutečností, pro které se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen.

ZRT v ustanovení § 15 odst. 1 i výpis výslovně prohlašuje za veřejnou listinu. To znamená, že není-li prokázán opak, výpis potvrzuje pravdivost toho, co je v něm osvědčeno. Informace obsažená v „*čistém*“ výpisu fakticky osvědčuje skutečnost, že dotyčná osoba žádný záznam nemá, protože odsouzena nikdy nebyla. Pokud je „*čistý*“ výpis vydán osobě, která sice v minulosti odsouzena byla, informace o absenci aktuálního záznamu o odsouzení osvědčuje, že v důsledku zahlazení odsouzení, anebo následkem jiné právně významné události, nastal stav označovaný právní doktrínou jako tzv. „*fikce neodsouzení*“, tedy stav spočívající v tom, že na dotyčnou osobu je podle zákona nutné hledět tak, jako by nebyla odsouzena. Přes vznik tzv. „*právní fikce neodsouzení*“ však rozhodnutí, jež vedlo k odsouzení, se pravomocným rozhodnutím o zahlazení odsouzení nezrušuje, i nadále existuje[4].

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že doložené výpisy z evidence Rejstříku trestů skutečně osvědčují bezúhonnost fyzické i právnické osoby též ve vztahu k časovému období, které předcházelo vydání výpisů, leda by snad v předcházejícím období nedošlo k tzv. „*fikci neodsouzení*“.

Závěr

Zpětné prokazování trestní bezúhonnosti dodavatele, respektive osob v pozici členů jeho statutárních orgánů, je primárně závislé na skutečnosti, zda kontrolní/auditní orgán bude akceptovat prokázání této skutečnosti, tj. bezúhonnosti dodavatele i prostřednictvím jiných skutečností a dokladů nebo bude striktně trvat na formálním dodržení příslušných ustanovení ZZVZ.

Splnění základní způsobilosti dodavatele dle ustanovení § 74 odst. 1 písm. a) ZZVZ je možné, dle

mého názoru, prokázat i alternativním způsobem prostřednictvím opisu z Rejstříku trestů, výpisu o využití dat z registru obyvatel nebo ze záznamu z veřejné evidence odsouzení právnických osob, případně kombinací všech těchto možností. Poslední možností je doložení nového výpisu z Rejstříku trestů v případě dodavatele, ale v takovém případě bude existovat riziko, že v případě takové osoby ještě nenastala tzv. „právní fikce neodsouzení“.

JUDr. Radoslav Lukovič,
advokát

[SPOLEČNÁ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ Balcar - Veselý - Besser - Bělina](#)

Palác Riesů
Panská 895/6
110 00 Praha 1

tel.: + 420 222 231 133
fax: + 420 222 231 819
e-mail: sak@akspol.cz

[1] ŠEBESTA, M., NOVOTNÝ, P., MACHUREK, T., DVORÁK, D. a kol. Zákon o zadávání veřejných zakázek. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 929-930.

[2] VANTUCH, P. Trestní odpovědnost právnických osob po novelizacích 2016 a 2017. Praktická personalistika. 2017, č. 7-8, s. 12-13.

[3] CIBÁK, O., TOMAN, P. 2015. Veřejná evidence právnických osob – stručný přehled odsouzených právnických osob. In: epravo.cz [online]. 23. 7. 2015 [cit. 2024-1-29]. Dostupné >>> [zde](#).

[4] DRAŠTÍK, A. § 363 (Zahlázení odsouzení). In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. Trestní řád: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-1-29]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné >>> [zde](#).

Další články:

- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - DUBEN 2026](#)
- [Prokazování dostupnosti technického vybavení při zadávání veřejných zakázek - limity sdílení technického vybavení](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - BŘEZEN 2026](#)
- [Zdrojové kódy jako „pojistka“ proti vendor-lock-inu: judikatorní korekce a její meze](#)
- [Spolupráce zadavatele a developera z pohledu rozhodovací praxe ÚOHS a plánovacích smluv](#)
- [Listinné nabídky v éře elektronizace: přestupek, nebo legitimní postup?](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - ÚNOR 2026](#)
- [Změna poddodavatele v průběhu zadávacího řízení](#)

- [JIRÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - LEDEN 2026](#)
- [Metoda Design & Build na poli veřejných zakázek](#)
- [Požadavek zadavatele na prokazování referencí prostřednictvím staveb občanské vybavenosti ve světle rozhodovací praxe](#)